

ПОЗДРАВНА РИЈЕЧ
АКАДЕМИКА РАЈКА КУЗМАНОВИЋА, ПРЕДСЈЕДНИКА
АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЈЕТНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
НА ОКРУГЛОМ СТОЛУ „ЈЕЗИК И ПИСМО У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ“
(Бања Лука, 25.11.2011)

Поштовани учесници округлог стола,
Уважени академици, професори и остали научни и стручни радници,
драги гости,
даме и господо,

Част ми је и пријатна дужност да у име Академије наука и умјетности Републике Српске отворим округли сто "Језик и писмо у Републици Српској". Све вас срдачно поздрављам уз жељу за успјешан рад и пријатан боравак у Бањој Луци.

Знајући да ће шира јавност цјеловито и, разумије се – објективно, бити упозната са радом нашег округлог стола, поздрављам представнике средстава информисања. Поздрављам све присутне.

Академија наука и умјетности Републике Српске организује овај скуп не само по налогу своје мисије, већ и због не мале одговорности у домену статуса и његовања књижевног језика, једног од стубова националног и културног идентитета сваког народа па и српског. Чинимо то, најкраће речено, у контексту чињенице да је, стицајем историјских, за Србе углавном немилих околности, српски језик у Босни и Херцеговини у врло неповољном положају, да је, усуђујем се рећи, угроженији него у било ком другом кутку српског етничког и језичког простора.

Полазећи од тога да је питање књижевног језика сваке заједнице не само лингвистичко него и друштвено, политичко и правно, па се надамо да ће учесници округлог стола његово решавање размотрити са свих наведених становишта. Није само лингвистичкој јавности познато да су недавни распад заједничке државе у домену књижевнојезичке стварности пратили догађаји дотад назабиљежени у свјетским размјерама. Преименовањем у основи истог језичког садржаја, језика који је за потребе свога народа реформисао Вук Караџић, дошло се до необичне, досад у свијету незабиљежене "полиглосије". Данас су у четири међународно признате државе уставно утемељена четири књижевна, у ствари један лингвистички и три политичка језика, како говоре и неки страни стручњаци.

Када је ријеч о посезању за српском књижевном, језичком и општекултурном баштином у Босни и Херцеговини, свједоци смо репризе из времена аустроугарске окупације ових простора, када су на савршено прозирни начин покушали тадашњи окупатори преименовати српски језик у "земаљски" и "босански".

На вријеме аустроугарске окупације непријатно подсећа и садашње понашање међународне заједнице, у домену језика наметнуто амандманом LXXI на Устав Републике Српске, којим је избјегнуто помињање имена *српски језик* у корист описне варијанте *језик српског народа*.

Уз то несаглашени плојам *Бошњак* и *босански језик* није тешко препознати унитарну претензију већинског народа у оквиру Босне и Херцеговине као цјелине.

Поштовани учесници округлог стола,

Знамо, и зато смо вам захвални, да ћете под кровом Академије наука и умјетности на непосредним чињеницама објективно, непристрасно сучелити данашње претензије домаћих и страних фактора на простору Босне и Херцеговине са неумољивим свједоком, са писаном и усменом језичком баштином, са њеном дијалекатско-националном основицом од средњег вијека до наших дана. Скуп еминентних стручњака за проблематику српског језика свакако ће помоћи актуелним властима Републике Српске па и Србије у трагању за адекватним решењима из домена службене употребе језика и писма у Републици. Статус важног и уз то крајње осјетљивог питања баштини статус језичких израза других народа који живе у Републици Српској, првенствено Хрвата и Бошњака, а све то, разумије се, треба размотрити на принципу реципроцитета поштовања српског језика у Федерацији Босне и Херцеговине.

Поштоване колеге,

Академија наука и умјетности Републике Српске овај округли сто сматра почетком наше дуготрајне сарадње на систематском изучавању језичке проблематике. Овдје мислим прије свега на интегралну сарадњу између институција и организација Републике Српске и Републике Србије, на очувању јединственог српског духовног и културног простора, посебно језика, што нам омогућује, али и обавезује Споразум о специјалним и паралелним везама са Србијом. При Академији је недавно основан Институт за српски језик и књижевност, по нашем, а увјерен сам – и вашем

мишљењу, нужне институције за очување језичког и националног идентитета српског народа у Босни и Херцеговини, односно Републици Српској. На помоћи и сарадњи стручњака вашег профила и формата ми темељимо истраживање цјеловитог писаног и усменог српског језичког наслеђа на простору Босне и Херцеговине. На вашу помоћ рачунамо и у образовању и подизању лингвистичког кадра за рад на лингвистичким научним подухватима. У трајне задатке Института спада и организовани рад на његовању језичке културе.

На реалним темељима заснованој нади да овим скупом почиње наша плодна сарадња и интензивнији рад на испитивању и његовању српског језика као врхунског националног добра на простору Босне и Херцеговине, посебно Републике Српске. Још једном вас топло поздрављам са жељом да скуп да добре резултате и да се пријатно осјећате у граду на Врбасу.

Живјели!